

31. januar 2012

National Trusselsvurdering

1. Indledning

De væsentligste trusler mod Danmark udspringer i dag primært fra religiøst eller politisk motiverede grupper og enkeltpersoner, som søger at gennemføre terrorangreb mod Danmark eller danske interesser i udlandet, men også fra ekstremistiske miljøer, der har vilje og evne til at begå alvorlig personfarlig kriminalitet og foretage angreb på politiske modstandere og symbolske mål. Herudover er Danmark fortsat et mål for en række landes spionageaktiviteter, og visse dele af den organiserede kriminalitet i Danmark udgør ligeledes en trussel mod væsentlige samfundsinteresser.

Truslerne mod Danmark har en grænseoverskridende karakter, som indebærer, at også forhold i udlandet spiller en central rolle. Det gælder f.eks., når udenlandske terrorgrupper eller enkeltpersoner søger at rejse til Danmark med henblik på at gennemføre terrorangreb, eller når personer bosiddende i Danmark rejser til udlandet og modtager militant træning eller deltager i kamphandlinger og siden returnerer til Danmark. Terrorangrebet mod den danske ambassade i Pakistan i 2008 viser, at også danske interesser i udlandet kan være mål for terror.

2. Terrortruslen

CTA vurderer, at der fortsat er en alvorlig terrortrussel mod Danmark fra netværk, grupper og enkeltpersoner, der bekender sig til en militant islamistisk ideologi. Desuden udgør mindre grupperinger og enkeltpersoner med tilknytning til politiske ekstremistiske miljøer i Danmark en vis terrortrussel. CTA vurderer, at kapaciteten og viljen til at gennemføre et terrorangreb med relativt enkle midler er til stede i Danmark.

2.1. Islamistisk terrorisme

Genoptrykningen af tegningerne af profeten Muhammed i februar 2008 har givet anledning til, at militante islamister i Danmark og udlandet anser Danmark som et prioriteret terrormål. Der har været en tendens til, at militante islamisters fokus på

Danmark er blevet forstærket, når der er forekommet sammenlignelige sager i Danmark eller i udlandet, der er blevet opfattet som en provokation mod islam.

Flere højtstående ledere i al-Qaida eller al-Qaida relaterede grupper er i 2011 blevet dræbt. CTA vurderer dog, at al-Qaidas strategiske fokus på Danmark er bevaret trods tabet af flere centrale personer.

En del personer, som er bosiddende i Danmark, er rejst til konfliktzoner i primært Somalia og Pakistan med henblik på at modtage militant træning eller deltage i kamphandlinger mod bl.a. international militær tilstedeværelse og de lokale myndigheder. Det er muligt, at nogle af disse personer vil vende tilbage til Danmark og bruge deres færdigheder til at deltage i terrorrelaterede aktiviteter rettet mod danske interesser. Der er ligeledes personer med erfaring fra militante træningslejre eller konfliktzoner, der returnerer til Danmarks nabolande og efterfølgende søger at udføre terrorangreb i Danmark.

Der er en specifik terrortrussel mod personer og lokaliteter med tilknytning til tegningesagen. Siden 2008 har militante islamister i Danmark eller udlandet flere gange planlagt og i visse tilfælde forsøgt at gennemføre angreb mod Kurt Vestergaard eller Jyllands-Posten. I september 2010 bragte en person utilsigtet en bombe til sprængning på Hotel Jørgensen i København. Bomben var sandsynligvis tiltænkt Jyllands-Posten. I januar 2010 forsøgte en person at gennemføre et angreb på Kurt Vestergaard på hans bopæl, og i efteråret 2009 blev to personer anholdt i Chicago for planlægning af et terrorangreb mod Jyllands-Posten i Danmark.

CTA vurderer, at militante islamister i Danmark og i udlandet også på længere sigt vil anse personer og lokaliteter med tilknytning til tegningesagen som legitime og attraktive angrebsmål.

Der er en betydelig terrortrussel mod danskere og danske interesser visse steder i udlandet, ikke mindst hvor personer eller interesser umiddelbart kan identificeres som danske. Det gælder især i konfliktområder, hvor militante islamistiske grupper er aktive, primært i Pakistan, Afghanistan, Yemen, Somalia, Irak, Algeriet og Sahelområdet.

Som al-Qaidas angreb mod den danske ambassade i Pakistan den 2. juni 2008 viser, kan danske diplomatiske repræsentationer eller andre åbenlyse danske interesser være særligt truede af terrorhandling. Skønt sikkerheden mange steder er øget betydeligt, kan danske diplomatiske repræsentationer også fremover blive mål for

terroraktioner, fordi de af terrorister kan opfattes som mindre sikrede og dermed lettere tilgængelige mål end eksempelvis amerikanske og britiske repræsentationer.

Den primære terrortrussel mod danskere i udlandet hænger sammen med, at danskere typisk opholder sig på steder, hvor andre vesterlændinge færdes. Som følge af militante islamisters prioritering af Danmark som terrormål kan danskere dog også blive udsat for målrettede bortførelser visse steder i udlandet. Militante islamister i det nordlige, vestlige og østlige Afrika samt i Irak, Pakistan og Afghanistan har tidligere bortført vesterlændinge.

I forhold til generelle mål for terrorangreb viser erfaringer fra udlandet, at angreb på befærdede steder som for eksempel hoteller, indkøbscentre og offentlige pladser samt kollektive transportmidler er blevet foretrukket af terrorister. Det skyldes ikke mindst, at de er let tilgængelige mål, hvor mange mennesker er tæt samlet. Angreb mod denne type mål har desuden stor psykologisk effekt i offentligheden, fordi det er steder, hvor en stor del af befolkningen ofte kommer, og hvor mange derfor kan se sig selv som potentielle mål.

Der er i den senere tid set en stigende tendens til, at militante islamistiske grupper opfordrer til planlægning og udførelse af simple enkeltmandsangreb (soloterrorisme) mod lettilgængelige og ubeskyttede mål. Viljen og kapaciteten til at gennemføre soloterror er til stede blandt personer bosiddende i Danmark, men opfordringerne vil også kunne inspirere personer uden særlig tilknytning til Danmark til at rejse til Danmark for med enkle midler at udføre en terrorhandling.

Terrorister anvender ofte hjemmelavede bomber i deres angreb, herunder større bomber med betydelig sprængkraft, således at også relativt beskyttede mål kan rammes. Samtidig er der en interesse blandt militante ekstremister for at udvikle mindre bomber, som er nemmere at skjule og f.eks. kan omgå eksisterende sikkerhedsforanstaltninger. Terrorister kan herudover anvende andre fremgangsmåder i forbindelse med terrorangreb, herunder kombinationen af håndvåben, sprængladninger og gidseltagninger.

Cybertruslen fra militante islamister er fortsat yderst begrænset, da militante islamister generelt ikke fokuserer på web-baserede fremgangsmåder eller har kapacitet til at gennemføre egentlige cyberterrorangreb. Brugen af internettet spiller dog en afgørende rolle til intern kommunikation mellem militante islamister og udnyttes dygtigt til spredning af propaganda.

Til trods for, at terrorister med en militant islamistisk ideologi ikke har anvendt CBRN-våben (kemiske, biologiske, radiologiske og nukleare våben) til terrorangreb i Europa, vurderer CTA, at viljen til at gennemføre et CBRN-terrorangreb er til stede blandt militante islamister. CTA vurderer dog, at kapaciteten til at udføre avancerede CBRN-terrorangreb ikke findes blandt militante islamister på nuværende tidspunkt. Terrorister vil potentielt kunne tilvejebringe kapacitet til at gennemføre et simpelt CBR-angreb, hvor tabstal og skader næppe vil være større end ved terrorangreb med konventionelle våben, men hvor den frygtskabende effekt dog vil kunne være betydeligt større.

2.2. Andre terrortrusler

I Europa har der i de senere år været eksempler på terrorhandlinger gennemført af ekstremistiske grupper og enkeltpersoner.

Det er CTA's vurdering, at der i det venstreekstremistiske miljø er personer, som har vilje og evne til at begå alvorlig, personfarlig kriminalitet, herunder i form af ildspåsættelser og angreb på politiske modstandere. Flere personer med tilknytning til det venstreekstremistiske miljø i Danmark er for tiden sigtet for overtrædelse af straffelovens § 114 (terrorisme).

Historisk har der i udlandet været en tendens til, at alvorlige venstreekstremistiske terrorangreb i overvejende grad er blevet udført af mindre celler, men få enkeltpersoner har også foretaget solo-angreb.

CTA vurderer, at terrorangrebet i Norge den 22. juli 2011 kan have en inspirerende effekt på enkeltpersoner, men også på mindre grupper. Historisk har der været en tendens til, at alvorlige højreekstremistiske terrorangreb i overvejende grad er blevet udført af enkeltpersoner eller mindre celler.

Det er CTA's vurdering, at der kan være personer eller grupper i Danmark, der selv sammensætter deres militante ideologi på basis af forskellige højreekstremistiske ideer. Disse personer eller grupper kan have, men behøver ikke at have, tilknytning til eksisterende ekstremistiske grupperinger.

I udlandet er der flere eksempler på terrorangreb eller drab på enkeltpersoner inspireret eller motiveret af f.eks. politisk ekstremisme, men som reelt er udført af personer med alvorlige psykiske lidelser eller sociale problemer.

3. Ekstremisme

CTA vurderer, at det højreekstremistiske miljø i Danmark generelt fremstår fragmenteret. Hidtil har de ekstremistiske grupper primært udgjort en trussel mod den offentlige orden og ikke mod den nationale sikkerhed.

Højreekstremistiske grupperinger i Danmark har i de seneste år ikke haft ressourcer til at mobilisere eller arrangere større begivenheder eller voldelige tiltag. Det er vurderingen, at det på nuværende tidspunkt kun er enkelte af gruppemedlemmerne, som har kapacitet til at udgøre en trussel, og som har en voldelig intention.

Højreekstremister er typisk motiveret af en stærk xenofobi, dvs. en frygt for det fremmede, og angreb er derfor oftest rettet mod personer med en anden hudfarve, etnicitet, kultur eller religion. Modstanden kan også være rettet mod politiske modstandere eller staten.

Der har gennem flere år været konfrontationer mellem højre- og venstreekstremistiske miljøer, hvor man gennemfører voldelige aktioner rettet mod hinanden.

Venstreekstremistiske aktiviteter er primært rettet mod virksomheder, statsinstitutioner eller det højreekstremistiske miljø. Det venstreekstremistiske miljø knytter typisk aktioner op på politiske enkeltsager, f.eks. anti-militarisme, antifascisme, anti-racisme, anti-globalisering, kampen imod xenofobi, dyrevelfærd, integrations- og asylpolitik, støtte til revolutionære bevægelser i udlandet samt klimapolitik.

Hærværk og voldelige handlinger i forbindelse med politiske manifestationer vurderes fortsat at være blandt de virkemidler, som grupperinger i det venstreekstremistiske miljø vil bringe i anvendelse.

CTA vurderer, at venstreekstremistiske grupperinger også fremover vil kunne anvende hacking og angreb på IT-systemer som en del af deres ekstremistiske aktiviteter. Disse såkaldte cyberangreb vurderes også at være attraktive for enkeltpersoner, som sympatiserer med, men ikke formelt har tilknytning til, ekstremistiske grupperinger.

4. Alvorlig organiseret kriminalitet

Der er en trussel fra alvorlig organiseret kriminalitet mod væsentlige samfundsinteresser. Særligt voldelige konflikter mellem rocker- og bandemiljøer samt kriminelle grupperingers adgang til og brug af våben og sprængstoffer udgør en trussel.

Alvorlig organiseret kriminalitet er kendetegnet ved sin internationale og professionelle karakter. Kriminaliteten begås ofte under anvendelse af vold, trusler og våben og oftest i miljøer, hvor gerningsmændene er meget sikkerhedsbevidste.

Truslen fra alvorlig organiseret kriminalitet er kendetegnet ved, at de kriminelle grupper i stigende grad udvikler deres metoder, strukturer og indflydelse i de samfund, de opererer i. Desuden er de kriminelle grupper mobile og fleksible, ligesom de har øget samarbejdet med hinanden og er involveret i flere forskellige former for kriminalitet.

Siden 2008 har konflikter blandt organiserede kriminelle bandegrupperinger af anden etnisk oprindelse end dansk og mellem bande- og rockermiljøer ført til flere drab og drabsforsøg. De væbnede konflikter er ikke afsluttet, men intensiteten af de voldelige episoder varierer over tid og kan påvirkes af f.eks. stridigheder om kriminelle markeder eller personkonflikter.

Visse organiserede kriminelle grupper har fokus på tyverier af våben og indsmugling af våben fra især lande på Balkan.

5. Spionage

Spionagetruslen mod Danmark og danske interesser har ændret sig i takt med den sikkerhedspolitiske udvikling og den øgede globalisering. Danmark er fortsat et mål for en række landes spionageaktiviteter, men i dag er fokus mere bredspektret og fokuserer på andre områder end samfundsundergravende virksomhed. Interessen er i stigende grad rettet mod danske erhvervsinteresser, forskning, højteknologi og det arktiske område.

De metoder, der anvendes som led i spionage, er bl.a. menneskelige kilder, indbrud og tyveri, aflytning og overvågning, gennemgang af kasserede dokumenter og PC'ere samt afpresning og bestikkelse. Ofte anvendes moderne informations- og kommunikationsteknologi, hvorfor også cyberspionage, herunder computerhacking, udgør en trussel mod Danmark.

CTA vurderer, at spionagetruslen ikke kun begrænser sig til Danmark, men også er rettet mod danske interesser i udlandet.

6. Spredning af masseødelæggelsesvåben

CTA vurderer, at ukontrolleret spredning af produkter og viden, som kan anvendes til fremstilling af masseødelæggelsesvåben, udgør en trussel mod Danmarks sikkerhed.

En række lande forsøger løbende at udvikle kemiske, biologiske og nukleare stoffer, der kan bruges som masseødelæggelsesvåben. I den sammenhæng er en af de største udfordringer på området såkaldte *dual-use* produkter, som er produkter og viden, der kan anvendes til både civile formål og våbenfremstilling, og som efterspørges af købere, der ønsker at fremstille masseødelæggelsesvåben. Der er ikke umiddelbart noget der tyder på, at ikke-statslige aktører, selv på længere sigt, får mulighed for at anvende masseødelæggelsesvåben.